

Från gammal ost till nya mord

Ulf Durling. **Komma till skott.** 328 sidor. Stockholm: Norstedts, 1996. Pris ca 290 kr. ISBN 91-1-951142-6.

Recensent: professor Lars Erik Böttiger, Saltsjö-Boo.

Ulf Durling och kriminalinspektör Bergman har verkligen kommit till skott igen. Den nya boken »Komma till skott» innehåller både förskott och efterskott. Som den vitsiga titeln antyder är det nu inte en så raffinerad mordmetod som i debutboken »Gammal ost», utan det är enkla pistolskott som ekar både i för- och efterskottet.

Återvänder till debutbokens miljö

Förresten, kommer ni ihåg mordmetoden i »Gammal ost»? En av de mest medicinska jag träffat på. En flaska Chi-anti, en gammal ost och en död man påträffas i ett slutet rum. Men gör ni det inte skall jag inte avslöja mer. Den gamla klassikern (25 år gammal!) »Gammal ost» finns i ny pocketupplaga, och det kan vara bra att läsa den på nytt. Inte så att det på något sätt är nödvändigt för läsningen av »Komma till skott» utan därför att Durling nu efter många år återvänder till den gamla miljön och tar med flera av de personer som var med i debutboken. Ja, sambandet är tätare än så, även nu finns det en grupp lekmän som försöker lösa mordgåtan – om det nu är något mord? För att göra det hela riktigt raffinerat ingår den ostraffade mördaren från »Gammal ost» i den lilla gruppen.

Antihjälte

Kriminalinspektör Gunnar Bergman var inte någon hjälte i den första boken och inte var det han som löste gåtan. Bilden av honom är densamma nu, men försämrad – han är frånskild, skäggig och minst 25 kilo tyngre, domderar ännu mer och rusar runt i Stockholm och landsorten, fåfängt följande spår och villospår, hela tiden med en falsk idé om brottet i bakhuvudet.

Personliga ordkonstruktioner

Durling för in ett intressant persongalleri och börjar många av sina kapitel så klurigt att man ofta inte förrän efter ett tag vet vem det är som talar eller

agerar – det stimulerar läsandet. Han har en trevlig stil och berikar emellanåt svenskan med nykonstruktioner. Ingen kan väl ta miste på vad han menar med att det kommer »att trevla till sig», även om det på ett annat ställe väntas »fulväder».

Aktiverar läsaren

Typiskt för Ulf Durling är att han i slutet låter oss själva räkna ut vad som verkligen händer, hur många det är som dödas av de sista pistolskotten?

Det som ligger bakom dramat förstår vi så småningom, även om det dröjer ett tag innan det kryper fram. Det har tidigare inte varit något vanligt motiv till död i deckarlitteraturen, men väl till suicid i verkligheten.

Lånat drag från kliniska vardagen

Efter att i flera år ha skrivit psykologiserande thrillers har Durling nu som sagt återvänt till ett mer handfast skende med ett ekande pistolskott, som inledning och slut. Men däremellan berättar han på ett livfullt och trevligt sätt om en skara både vanliga och dispareta människor, några med sådana psykopatologiska drag som han dagligen måste stöta på i sin kliniska vardag. Inte saknas det psykologi i den här boken heller, och nog finns det gåtor att fundera över.

Locker till sträckläsning

Även om hängmattan är nedmonterad när denna anmälan kommer i tryck, så skrivs den en skön sommar dag sedan läsningen av Ulf Durlings »Komma till skott» på ett lyckligt sätt under flera dagar hind-

NYA BÖCKER

rat recensenten från sådana nyttiga men tunga sysselsättningar som vedhuggning och gruskörning. Prova själva! Får ni »Komma till skott» i handen blir ingenting gjort förrän ni läst den till slut. •

Pionjärverk om medicinsk informatik

Göran Petersson, Martin Rydmark, red. **Medicinsk informatik.** 352 sidor. Stockholm: Liber Utbildning, 1996. Pris ca 405 kr. ISBN 91-634-1384-1.

Recensent: docent Toomas Timpka, överläkare, Universitetssjukhuset, lektor, Tekniska högskolan, Linköping.

Medicinsk informatik har en över 30-årig historia inom landet, så en samlad svensk-språkig kunskapskälla i ämnet är länge emotsedd. Antologin »Medicinsk informatik» vänder sig till alla yrkeskategorier som arbetar med hälso- och sjukvård – från läkare och sjuksköterskor till datoringenjörer och politiker. Samtliga författare har erfarenheter från olika former av utbildning och representerar informatikgrupper inom Spri, Läkarförbundet samt flera universitet.

Av bokens 20 kapitel ägnas de fem första åt allmänna översikter av basområden som medicinska data, datorkunskap samt lagstiftning medan de övriga tar upp tillämpningsområden, från datorbaserade journaler till artificiella nervnät.

Ojämn nivå

Översiktskapitlen om medicinsk informatik, medicinska data och datorkunskap är läsbara och instruktiva. Däremot är det svårt att förstå varför i kapitlet om hälso- och sjukvårdsinformatik fyra av tolv sidor ägnas åt uppräkningsstandardiseringsgrupper medan varken metodik för utvecklingsarbete eller informatik inom primärvård, hemsjukvård och prevention behandlas.

Vidare är det förvånande att kapitlet om lagar, regler och etik ges tonvikt på lagstiftning med tanke på att de svenska rättsliga grunderna för admi-

nistrativ databehandling är under omarbetning på grund av nya EU-direktiv.

Av de tillämpade kapitlen är flera välskrivna och vetenskapligt orienterade, exempelvis de som beskriver datorstödd inläring, medicinska beslutsstödsystem och medicinsk informationsökning.

Somliga kapitel har däremot karaktären av projektrapporter och kan knappast försvara platsen i en text som gör anspråk på att vara grundläggande lärobok. Det omfattande kapitlet och datorjournalen ger inledningsvis en god bild av ämnet men upplåter därefter åtta av sammanlagt 45 sidor åt detaljerad diskussion av ett europeiskt projekt som knappast kan ha intresse för andra än specialister.

Viktiga områden saknas

Beklagligt är att flera viktiga områden inte diskuteras i boken. Systemutvecklingsmetodik, människa-datorinteraktion samt säkerhet och sekretess behandlas över huvud taget inte. Dessa områden är centrala för vårdpersonal och prioriteras även inom grundutbildningarna vid de tekniska högskolorna.

För att fortfarande behålla ett rimligt omfång skulle boken kunna fokuseras gällande målgrupp, syfte och innehåll. En grundläggande lärobok i medicinsk informatik borde ha sin tonvikt på metoder och basala systemkonstruktioner. Intressanta men för området mer perifera ämnen, som artificiella nervnät, epidemiologi samt odontologisk informatik, kan med fördel lämnas åt specialpublikationer.

Från de flesta kapitlen kan uppräkningsstandardiseringsgrupper på standardiseringsgrupper och termkataloger ersättas av referenser eller utelämnas. Däremot är det lämpligt att systemutvecklingsmetodik, människa-maskininteraktion och systemsäkerhet tas med i de inledande översikterna samt att kapitlet om telemedicin och medicinska bilden utvidgas.

Vidare borde referenser till den vetenskapliga litteraturen inom medicinsk informatik utnyttjas till högre grad och internationella jämförelser genomföras på kunskapsnivå hellre än gällande administrativa arbetsgrupper.

Efterlängtat bok med många godbitar

Sammanfattningsvis är »Medicinsk informatik» en se-